Llythrennedd – Ysgrifennu er gwybodaeth

Y Cyfnod Sylfaen

Elfennau	Agweddau	Dosbarth derbyn	Blwyddyn 1	Blwyddyn 2
		Mae plant yn gallu:	**Mae plant yn gallu:**	**Mae plant yn gallu:**
Trefnu syniadau a gwybodaeth	**Ystyr** • **diben** • **cynulleidfa** • **syniadau a gwybodaeth** • **defnyddio manylion**	• creu a dweud brawddeg i ddisgrifio digwyddiadau, profiadau a lluniau i gyfleu ystyr • cyfleu ystyr drwy luniau a thrwy wneud marciau • deall natur alffabetig ysgrifennu a bod gan symbolau ysgrifenedig a seiniau ystyron • copïo ac ysgrifennu llythrennau, geiriau ac ymadroddion	• cyfathrebu'n bwrpasol, e.e. *i adrodd stori, i gofio pethau,* efallai â chymorth lluniad • ysgrifennu rhai geiriau ac ymadroddion gan ddarllen eu hymdrechion eu hunain • defnyddio lluniau, symbolau dilyniant o lythrennau a geiriau cyfarwydd i gyfleu ystyr • ysgrifennu ymadroddion a brawddegau syml, e.e. *Dyma, Mae*	• ysgrifennu at ddibenion gwahanol gan ddewis geirfa amrywiol sy'n creu diddordeb • ysgrifennu testun sy'n gwneud synnwyr i ddarllenydd arall sy'n cynnwys manylion a lluniau • ailddarllen eu gwaith ysgrifennu a'i wella i sicrhau ei fod yn gwneud synnwyr
	Ffurf **Mathau o destun** • **nodweddion angenrheidiol** • **dechrau** • **dilyniant** • **geiriau cysylltu** • **nodweddion gweledol**	• dechrau gosod geiriau, arwyddion neu symbolau mewn dilyniant priodol* • cyfrannu at ffurf sydd wedi'i modelu gan yr athro/athrawes, e.e. *drwy ysgrifennu ar y cyd* • dangos dealltwriaeth o bwrpas ysgrifennu, e.e. *gwneud cardiau, rhestrau, ac ati*	• trefnu syniadau mewn dilyniant cywir, e.e. *cyfarwyddiadau, ryseitiau** • dilyn ffurf sydd wedi'i modelu gan yr athro/athrawes • deall gwahanol fathau o ysgrifennu, e.e. *cofnod o ddigwyddiadau, disgrifiadau, storïau, rhigymau*	• dilyn, gyda chymorth, strwythur yn eu gwaith ysgrifennu, e.e. *adroddiadau, rhestrau** • dilyn ffurf sydd wedi'i modelu gan yr athro/athrawes, gan ddatblygu darnau'n annibynnol • cynnwys gosodiad cychwynnol, rhywfaint o wybodaeth neu ddisgrifiad, a gosodiad syml i gloi • trefnu a chyflwyno'r gwaith ysgrifennu mewn ffyrdd a ffurfiau gwahanol sy'n cynyddu o ran eu hyd
	TGCh	• defnyddio lluniau a symbolau i greu gwaith ysgrifenedig ar sgrin	• dewis llythrennau, geiriau a lluniau i greu gwaith ysgrifennu ar sgrin	• arbrofi â gwahanol fformatau a chynlluniau ar y sgrin, gan symud testun a lluniau yn hawdd
Ysgrifennu'n gywir	**Iaith**		• dechrau gwahaniaethu rhwng ysgrifen a lleferydd • defnyddio geiriau penodol yn eu ysgrifennu sy'n ymwneud â thopig	• dangos rhywfaint o ddealltwriaeth o'r gwahaniaethau rhwng yr iaith lafar a'r iaith ysgrifenedig drwy ddefnyddio iaith sy'n briodol ar gyfer ysgrifennu • defnyddio geiriau syml sy'n perthyn i'r pwnc mewn modd priodol
	Cyflwyniad **Cystrawen** **Atalnodi** **Sillafu** **Treiglo**	• dal offer ysgrifennu mewn modd priodol • ysgrifennu o'r chwith i'r dde • gwahaniaethu rhwng llythrennau • gwahaniaethu rhwng priflythrennau a llythrennau bach • defnyddio'r gytsain gychwynnol gywir drwy ddechrau defnyddio gwybodaeth ffonig, e.e. *mam* • ysgrifennu cyfres o eiriau mewn trefn o fewn eu profiad, e.e. *ci mawr* • dechrau dangos ymwybyddiaeth bod rhai llythrennau yn newid ar ddechrau geiriau, e.e. *'dau gi bach'*.	• creu llythrennau sydd fel arfer yn glir eu siâp ac wedi'u ffurfio'n gywir • defnyddio priflythyren ac atalnod llawn â pheth cysondeb • dechrau defnyddio arddodiaid cyffredin, e.e. *ar ben, o dan, wrth* • dechrau defnyddio ambell ragenw o fewn cyd-destun, e.e. *fy, ei* • sillafu rhai geiriau mewn modd confensiynol gan gynnwys geiriau cytsain llafariaid cytsain, e.e. *mat*** • sillafu rhai geiriau amledd uchel yn gywir** • dangos ymwybyddiaeth bod rhai llythrennau yn newid ar ddechrau geiriau, e.e. *y ferch.*	• ffurfio priflythrennau a llythrennau bach yn gywir ac yn gyson o ran eu maint • defnyddio priflythyren, atalnod llawn a gofynnod yn gywir, a defnyddio ebychnod weithiau • defnyddio arddodiaid cyffredin yn gywir • ysgrifennu cyfres o frawddegau syml yn cynnwys cysyllteiriau, e.e. *a, ac, ond* • dechrau defnyddio geiriau trefnu yn gywir, e.e. *yn gyntaf, yn olaf* • ysgrifennu brawddegau sy'n defnyddio rhai berfau yn gywir yn y person cyntaf a'r trydydd person, e.e. *rydw i, rydyn ni, maen nhw, es i, aethon nhw* • sillafu geiriau sy'n cynnwys llafariaid clwm, e.e. *coed*** • sillafu rhai geiriau yn cynnwys y/u/i yn gywir, e.e. *tŷ*** • sillafu mwyafrif o eiriau amledd uchel yn gywir** • dechrau defnyddio ambell dreiglad a fydd wedi eu hymarfer ar lafar, e.e. *i Gaerdydd, fy mag.*

* Uned 5 o *Canllawiau ar addysgu sgiliau ysgrifennu* (Llywodraeth Cynulliad Cymru, 2010)
** Uned 8 o *Canllawiau ar addysgu sgiliau ysgrifennu* (Llywodraeth Cynulliad Cymru, 2010)

© Hawlfraint y Goron Mehefin 2012

WG14632

Llythrennedd – Ysgrifennu er gwybodaeth

Cyfnod Allweddol 2

Elfennau	Agweddau	Blwyddyn 3	Blwyddyn 4	Blwyddyn 5	Blwyddyn 6
		Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:	Mae dysgwyr yn gallu:
Trefnu syniadau a gwybodaeth	**Ystyr** • **diben** • **cynulleidfa** • **syniadau a gwybodaeth** • **defnyddio manylion**	• ystyried y pwrpas a'r darllenydd wrth ysgrifennu gan ddewis geiriau priodol • cynnwys manylion, gwybodaeth neu sylwadau perthnasol yn eu gwaith ysgrifennu • nodi syniadau i'w defnyddio wrth ysgrifennu • dechrau gwella darnau o'i waith yn annibynnol	• ysgrifennu i bwrpas, gan ddangos ymwybyddiaeth o'r darllenydd, *e.e. drwy ddewis geirfa a nodweddion cyflwyno priodol* • defnyddio manylion cefnogol i esbonio'r prif syniad(au), gan gynnwys sylwadau ac esboniadau pan fo'n berthnasol • cynllunio'u gwaith ysgrifennu drwy drefnu'r cynnwys • ailddarllen eu gwaith ysgrifennu i'w wirio o ran eglurder a threfn	• trefnu eu gwaith ysgrifennu i ddangos pwrpasau clir • ymhelaethu ar y prif syniad(au) gyda rhesymau, gwybodaeth ac enghreifftiau cefnogol • cynllunio'u gwaith ysgrifennu gan ddewis strwythur addas, *e.e. esboniad neu adroddiad* • diwygio a gwella'u gwaith ysgrifennu, gan drafod pam y maent wedi gwneud newidiadau	• addasu eu harddull ysgrifennu at y gynulleidfa a'r pwrpas, *e.e. arddull ffurfiol ar gyfer darllenydd anhysbys, arddull syml ar gyfer darllenwyr iau* • esbonio syniadau'n llawn, gan ddangos goblygiadau a chanlyniadau • cynllunio gwaith ysgrifennu a'i drefnu i greu effaith, *e.e. arwain at gasgliad* • golygu, myfyrio a gwella'u gwaith ysgrifennu'n annibynnol
	Ffurf **Mathau o destun** • **adroddiadau** • **traethu** • **perswadio** • **trafod** • **cyfarwyddiadau** • **esbonio**	• defnyddio prif nodweddion ffurfiau ysgrifennu yn briodol, *e.e. cyswllt a'r ddogfen arweiniol** • ysgrifennu cyflwyniad, datblygu cyfres o syniadau a diweddglo • cyflwyno dilyniant clir • defnyddio gwybodaeth weledol os yw'n berthnasol, *e.e. diagramau, darluniau sy'n gysylltiedig â gwybodaeth ysgrifenedig*	• defnyddio prif nodweddion ffurfiau penodol, *e.e. penawdau, diagramau** • defnyddio nodweddion trefnu priodol, megis cyflwyniad a diweddglo • trefnu'r ysgrifennu drwy ddechrau defnyddio paragraffau er mwyn creu dilyniant neu adrannau rhesymegol • defnyddio gwybodaeth weledol, *e.e. darluniau, diagramau a graffiau*, sy'n glir ac yn berthnasol i'r testun ysgrifenedig	• defnyddio nodweddion ffurfiau penodol mewn modd priodol a'r rheiny'n glir ac yn berthnasol, *e.e. is-benawdau, capsiynau* • ysgrifennu cyflwyniad sy'n gosod cyd-destun, creu cyfres o bwyntiau mewn trefn briodol a diweddglo addas • defnyddio paragraffau, sydd â phrif syniad a manylion perthynol, i drefnu'r gwaith ysgrifennu • defnyddio delweddau, graffiau a darluniau sy'n glir, yn berthnasol ac yn briodol i'r math o destun	• addasu nodweddion ffurf mewn modd priodol at gyd-destunau gwahanol, *e.e. llythyrau sy'n cael eu hysgrifennu at ddibenion gwahanol* • defnyddio nodweddion y ffurf a ddewiswyd, *e.e. cyflwyniad effeithiol sy'n sefydlu'r cyd-destun a'r pwrpas, cydbwysedd addas rhwng ffeithiau a safbwyntiau, a diweddglo cryno* • defnyddio paragraffau neu adrannau i strwythuro ystyr ac effaith • gosod data a syniadau drwy ddefnyddio nodweddion ffurf penodol, *e.e. adroddiad papur newydd*
	TGCh	• defnyddio swyddogaethau ar y sgrin, *e.e. ffont, lliw, torri, gludo, newid maint*, i gyflwyno'u gwaith mewn ffyrdd sy'n ennyn diddordeb y darllenydd ac yn gwella'r ystyr	• archwilio'r mathau gwahanol o ysgrifennu ar y sgrin a'u defnyddio mewn modd priodol, *e.e. tudalennau gwe, negeseuon e-bost, blogiadau, rhwydweithiau cymdeithasol*, gan addasu'r hyn y maent yn ysgrifennu at y gwahanol fformatau ac arddulliau	• ysgrifennu deunyddiau mewn modd sy'n briodol ar gyfer tudalennau gwe, gan ystyried y fformat, hyd y paragraffau, defnyddio lluniau, dolenni â thudalennau eraill	• ystyried ffyrdd i gyflwyno gwaith, *e.e. sleidiau, delwedd sy'n symud, trosleisio*, a'u defnyddio yn eu gwaith ysgrifennu
Ysgrifennu'n gywir	**Iaith**	• defnyddio iaith sy'n briodol ar gyfer ysgrifennu, gan ddechrau cynnwys Cymraeg safonol pan fo'n berthnasol • defnyddio geirfa sy'n gysylltiedig â'r topig neu â chyd-destun y pwnc	• defnyddio iaith sy'n briodol ar gyfer ysgrifennu, gan gynnwys Cymraeg safonol pan fo'n berthnasol • defnyddio geirfa pwnc penodol yn annibynnol	• defnyddio iaith sy'n briodol ar gyfer ysgrifennu, gan gynnwys Cymraeg safonol pan fo'n berthnasol • defnyddio geirfa amrywiol a phriodol, gan gynnwys geiriau ac ymadroddion pwnc penodol	• defnyddio iaith sy'n briodol ar gyfer ysgrifennu, gan gynnwys Cymraeg safonol pan fo'n berthnasol • defnyddio geirfa amrywiol a phriodol, gan gynnwys geiriau ac ymadroddion pwnc penodol
	Cyflwyniad **Cystrawen** **Atalnodi** **Sillafu** **Treiglo**	• cynhyrchu llawysgrifen ddarllenadwy a chyflwyno'u gwaith mewn modd priodol • cychwyn brawddegau mewn amrywiaeth o ffyrdd gan gynnwys geiriau trefnu, *e.e. nesaf, yna* • defnyddio ansoddeiriau ac adferfau i ehangu brawddegau ac ymadroddion syml • defnyddio amrywiaeth o gysyllteiriau sy'n cyfleu achos a chanlyniad, *e.e. achos, ar ôl* • ysgrifennu brawddegau yn defnyddio nifer o ferfau yn gywir yn yr amser presennol, negyddol, gorffennol, a chryno • defnyddio atalnod llawn, gofynnod, ebychnod a choma mewn rhestr • sillafu rhai ffurfiau lluosog** • dechrau sillafu rhai geiriau sy'n swnio'n debyg ond eu sillafu'n wahanol, *e.e. ti, tŷ a tu*** • sillafu geiriau yn cynnwys llythrennau dwbl yn gywir, *e.e. fferm, cerdded*** • sillafu geiriau yn cynnwys y/u/i yn gynyddol gywir, *e.e. fyny a mynd*** • sillafu holl eiriau amledd uchel yn gywir** • defnyddio treigladau mwyaf cyffredin yn gywir ar adegau, *e.e ar ôl 'i' ac 'o', 'fy' ac 'yn' sy'n dynodi enw lle*.	• cynhyrchu llawysgrifen sy'n glir ac yn ddarllenadwy ac a all fod yn glwm • amrywio brawddegau gyda threfn geiriau, ymadroddion a chymalau • defnyddio ansoddeiriau ac adferfau i ychwanegu diddordeb ac er mwyn ysgrifennu yn fanwl-gywir • dechrau defnyddio cymariaethau a phriod-ddulliau pan fo'n briodol • defnyddio cysyllteiriau i greu dilyniant oddi fewn i frawddegau • ysgrifennu brawddegau yn defnyddio nifer o ferfau yn gywir yn yr amser presennol cwmpasog, negyddol, gorffennol a chryno • defnyddio ystod o atalnodi i ddynodi brawddegau a dechrau defnyddio dyfynnod a choma i farcio cymalau ac ymadroddion • sillafu'n gywir holl eiriau amledd uchel yn annibynnol** • ymdrechu i sillafu geiriau sy'n cynnwys patrymau mwy cymhleth, *e.e. geiriau amlsillafog*** • sillafu geiriau anghyfarwydd yn cynnwys y/u/i, *e.e. rhywun*** • cadarnhau sillafu geiriau lluosog** • sillafu geiriau sy'n swnio'n debyg ond sy'n cael eu sillafu'n wahanol, *e.e. mul a mil, mor a môr*** • defnyddio treigladau mwyaf cyffredin yn gywir, *e.e ar ôl 'i' ac 'o', 'fy' ac 'yn' sy'n dynodi enw lle*.	• cynhyrchu llawysgrifen sy'n llifo ac sy'n ddarllenadwy • defnyddio cymariaethau a phriod-ddulliau o fewn eu gwaith ysgrifenedig pan fo'n briodol • dechrau defnyddio ystod o gystrawennau ac ymadroddion sy'n weddol gywir • dechrau defnyddio'r amodol, *e.e. os, pe bai,* i gyfleu damcaniaeth neu bosibilrwydd • defnyddio'r ystod lawn o atalnodi er mwyn i'r darllenydd wneud synnwyr o frawddegau cymhleth, drwy ddefnyddio coma, pwyntiau bwled a dyfynodau • ysgrifennu brawddegau yn defnyddio nifer amrywiol o ferfau yn gywir yn yr amser presennol cwmpasog, negyddol, gorffennol a chryno, gorchmynnol • defnyddio amrywiaeth o strategaethau i sillafu geiriau a phatrymau mwy cymhleth** • sillafu terfyniadau lluosog yn gywir** • treiglo'n gywir fel rheol, yn arbennig ar ôl y mwyafrif o arddodiaid a rhagenwau.	• cynhyrchu llawysgrifen sy'n llifo ac sy'n ddarllenadwy • lliwio mynegiant trwy ddefnyddio ansoddeiriau, cymariaethau a phriod-ddulliau pan fo'n briodol • defnyddio'n hyderus ystod o gystrawennau, cymalau ac ymadroddion sy'n gynyddol gywir • defnyddio'r amodol, *e.e. os, pe bai, i gyfleu damcaniaeth neu bosibilrwydd* • defnyddio ystod o atalnodau yn gywir i egluro'r ystyr, gan gynnwys y collnod wrth hepgor llythrennau • ysgrifennu brawddegau yn defnyddio nifer o ferfau yn gywir yn yr amser presennol cwmpasog, negyddol, gorffennol a chryno, gorchmynnol • defnyddio gwybodaeth am deuluoedd geiriau er mwyn eu sillafu'n gywir, *e.e. gorffen gydag –yd, -ig*** • defnyddio amrywiaeth o strategaethau i sillafu geiriau a phatrymau cymhleth, aml-sillafog, *e.e. plan-hig-ion*** • sillafu terfyniadau lluosog amrywiol yn gywir** • treiglo'n gywir, ar ôl arddodiaid a rhagenwau, gan ddechrau dod yn ymwybodol nad ydy pob llythyren yn dilyn y drefn arferol, *e.e. y llinell.*

* Uned 5 o *Canllawiau ar addysgu sgiliau ysgrifennu* (Llywodraeth Cynulliad Cymru, 2010)
** Uned 8 o *Canllawiau ar addysgu sgiliau ysgrifennu* (Llywodraeth Cynulliad Cymru, 2010)

© Hawlfraint y Goron Mehefin 2012

WG14632

Llythrennedd – Ysgrifennu er gwybodaeth

Cyfnod Allweddol 3

Elfennau	Agweddau	Blwyddyn 7 Mae dysgwyr yn gallu:	Blwyddyn 8 Mae dysgwyr yn gallu:	Blwyddyn 9 Mae dysgwyr yn gallu:
Trefnu syniadau a gwybodaeth	**Ystyr** **• cynulleidfa** **• diben**	• cyflwyno gwybodaeth, prosesau a syniadau'n glir ac yn briodol at y diben, *e.e. defnyddio arddull ffurfiol* • adnabod gwybodaeth berthnasol a'i chrynhoi i helpu'r darllenydd • defnyddio amryw o strategaethau i gynllunio'u gwaith ysgrifennu, megis nodiadau, diagramau, siartiau llif • nodi meysydd i'w gwella yn eu gwaith ysgrifennu ac ailddrafftio	• addasu cyflwyniad y deunyddiau yn ôl yr ystyr a'r effaith a fwriedir, *e.e. dewis faint o fanylion sy'n angenrheidiol i argyhoeddi* • gwneud cysylltiadau a/neu ymhelaethu er mwyn sicrhau eu bod yn ymdrin yn llawn â'r topig • gwneud dewisiadau ynglŷn â'r cynnwys a'r strwythur • trafod eu gwaith ysgrifennu eu hunain a gwaith ysgrifennu pobl eraill, gan nodi ffyrdd i wella ac ailddrafftio	• crynhoi, trafod materion ac esbonio'n fanwl fel y bo'n briodol at y pwrpas • pwyso a mesur tystiolaeth, ffynonellau, esboniadau a rhesymeg wrth ymdrin â thopig • cynllunio mewn modd priodol i ddatblygu'r ysgrifennu at ddibenion a chynulleidfaoedd gwahanol • gwella'u gwaith ysgrifennu drwy ei adolygu'n annibynnol ac ailddrafftio
	Ffurf **Mathau o destun** **• adroddiadau** **• traethu** **• perswadio** **• trafod** **• cyfarwyddiadau** **• esbonio**	• defnyddio strwythur a chynllun sy'n briodol ar gyfer gwahanol fathau o ysgrifennu, *e.e. disgrifio proses, esbonio tystiolaeth, adrodd canlyniadau* • dewis ffurf gan drefnu syniadau a gwybodaeth yn glir a phriodol • trefnu paragraffau neu adrannau i strwythuro darnau ysgrifennu hirach o ran ystyr neu effaith	• defnyddio strwythur, cynllun a nodweddion y ffurf a ddewiswyd er mwyn arwain y darllenydd, *e.e. adroddiad papur newydd neu daflen* • dewis, dadansoddi a chyflwyno syniadau a gwybodaeth yn argyhoeddiadol neu'n wrthrychol, gan ddibynnu ar y ffurf a ddewiswyd • strwythuro darnau ysgrifennu hirach yn baragraffau ac adrannau, gan wneud hyn ar draws yr holl ffurfiau	• strwythuro a threfnu eu gwaith ysgrifennu, mewn amryw o ffurfiau, gan ddefnyddio nodweddion priodol yn effeithiol • dewis, dadansoddi a chyflwyno syniadau a gwybodaeth yn argyhoeddiadol neu'n wrthrychol, gan ddibynnu ar y ffurf a ddewiswyd • strwythuro darnau ysgrifennu hirach yn baragraffau ac adrannau
	TGCh	• defnyddio TGCh i gyflwyno data ac i strwythuro'r ysgrifennu, gan ddefnyddio dulliau, *e.e. maint y ffont, lliw, saethau, blychau*	• ystyried y ffyrdd gorau i gyflwyno gwahanol fathau o ysgrifennu, *e.e. testun di-dor ar gyfer dadl fanwl, tudalennau â hyperddolenni ar gyfer gwybodaeth wahanol am y topig, graffeg sy'n symud i ddangos prosesau*, er mwyn cyfathrebu'n glir ac effeithiol	• gwneud dewisiadau dychmygus ynghylch cynnwys a chyflwyniad gwaith ysgrifennu, gan ddefnyddio TGCh mewn ffyrdd gwahanol
Ysgrifennu'n gywir	**Iaith**	• defnyddio geirfa amrywiol, gan gynnwys geiriau ac ymadroddion pwnc penodol	• defnyddio termau yn ogystal a mynegiant technegol, sy'n gyson â chynnwys y pwnc	• defnyddio termau mynegiant technegol, sy'n gyson â'r pwnc a'r cynnwys
	Cyflwyniad **Cystrawen** **Atalnodi** **Sillafu** **Treiglo**	• cadw eu llawysgrifen yn ddarllenadwy • amrywio brawddegau gan ddefnyddio ystod o gystrawennau, cymalau ac ymadroddion yn gywir • defnyddio ystod eang o atalnodau'n gywir i egluro'r ystyr, *e.e. dynodi brawddegau a chymalau a defnyddio'r collnod yn gywir* • defnyddio arddodiaid yn gywir gyda berfau/berfenwau, *e.e. dweud wrth, siarad â (nid dweud i)* • gwahaniaethu rhwng iaith lafar ac iaith ysgrifenedig safonol gan wahaniaethu rhwng ti a chi • defnyddio amryw o strategaethau i sillafu geirfa gyfarwydd ac anghyfarwydd a geiriau pwnc penodol yn gywir** • sillafu geiriau allweddol ac ystod gynyddol o dermau pynciol yn gywir** • sillafu geiriau newydd a geiriau amlsillafog gan ddefnyddio strategaethau sillafu sydd wedi eu dysgu eisoes** • defnyddio ystod o dreigladau yn gywir yn arbennig gydag arddodiaid a rhagenwau.	• cadw eu llawysgrifen yn ddarllenadwy • amrywio brawddegau yn gywir gan fagu annibyniaeth gynyddol wrth ddefnyddio idiomau ac ymadroddion • ysgrifennu'n ramadegol gywir gan sicrhau bod amser a pherson y ferf yn gywir • amrywio hyd a chystrawen y brawddegau i egluro'r ystyr • defnyddio'r ystod lawn o atalnodau er mwyn egluro'r ystyr, gan gynnwys yr hanner colon, y colon a dyfynodau • defnyddio arddodiaid yn gywir gyda berf, berfenwau yn annibynnol, *e.e. gwrando ar* • defnyddio iaith lafar ac iaith ysgrifenedig safonol i bwrpas gan wahaniaethu rhwng ti a chi • defnyddio amryw o strategaethau i sillafu geirfa gyfarwydd ac anghyfarwydd a geiriau pwnc penodol yn gywir** • sillafu geiriau allweddol a thermau pynciol yn gywir yn y Gymraeg • sillafu mwyafrif o'r geiriau aml sillafog o fewn cyd-destun yn gywir gan ysgrifennu geiriau yn eu ffurf ysgrifenedig safonol lle bo'n briodol** • treiglo'n gywir gan ddatblygu eu gwybodaeth o'r treigladau meddal, trwynol a llaes.	• cadw eu llawysgrifen yn ddarllenadwy • defnyddio brawddegu amrywiol gan ddefnyddio cystrawen gywir, naturiol Gymraeg • ysgrifennu'n ramadegol gywir gan sicrhau bod amser a pherson y ferf yn gywir • defnyddio'r ystod lawn o atalnodau er mwyn egluro'r ystyr, gan gynnwys yr hanner colon, y colon a chromfachau • defnyddio iaith lafar neu ysgrifenedig safonol i greu effaith gan wahaniaethu rhwng ti a chi • defnyddio ffurfiau cymharol rhai ansoddeiriau, cymariaethau a phriod-ddulliau yn effeithiol • defnyddio amryw o strategaethau i sillafu geirfa gyfarwydd ac anghyfarwydd a geiriau pwnc penodol yn gywir • sillafu geiriau allweddol a thermau pynciol yn gywir yn rheolaidd yn y Gymraeg • sillafu geiriau tafodieithol a safonol yn gywir** • treiglo'n gywir gan ddatblygu'n gynyddol eu gwybodaeth o'r treigladau meddal, trwynol a llaes.

* Uned 5 o *Canllawiau ar addysgu sgiliau ysgrifennu* (Llywodraeth Cynulliad Cymru, 2010)
** Uned 8 o *Canllawiau ar addysgu sgiliau ysgrifennu* (Llywodraeth Cynulliad Cymru, 2010)

© Hawlfraint y Goron Mehefin 2012

WG14632